

Új változat! H/31. helyett

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

**Fidesz – Magyar Polgári Szövetség
Képviselőcsoportja**

Országgyűlési Hivatala

Irományszám: **H/31**

Értkezett: 2010 MAJ 18.

**H/... számú
Határozati javaslat**

**az állami vezetői mulasztások, illetve az állam nevében elkövetett jogsértések
áldozatait megillető kártérítésekről**

Előterjesztő:

Dr. Lázár János

Kósa Lajos

Balog Zoltán

Dr. Gulyás Gergely

Ékes Ilona

Dr. Kovács Zoltán

Budapest, 2010. május

**Az Országgyűlés
.../2010. (...) OGY HATÁROZATA**

**Az állami vezetői mulasztások, illetve az állam nevében elkövetett jogsértések áldozatait
megillető kártérítésekről**

A rendszerváltozáskor Magyarország polgárai hittek abban, hogy a demokratikus jogállam már születése pillanatától teljeskörűen biztosítja az alapvető szabadságjogok érvényesülését. Azokat az alkotmányos alapjogokat, melyeket az 1989-ben elfogadott alaptörvény-módosításokkal újraírt magyar Alkotmány az egyén és a közösség jogainak széles körű szabályozásával, az európai gyakorlattal egyezően garantál. A rendszerváltozást követő több mint másfél évtizedben a közhatalom részéről tömeges alkotmányos alapjogsértésekre, állami vezetői mulasztás következtében előálló, emberéletet követelő katasztrófára nem került sor hazánkban.

I.

A 2006. augusztus 20-án rendezett budapesti tűzijátékkal összefüggésben öt emberéletet és több száz személyi sérülést okozó tragédia történt. A katasztrófát egyértelműen a tűzijáték megszervezésének hibái, a kapcsolódó jogi szabályozás hiányosságai, a vonatkozó jogszabályok jogalkalmazók általi megsértése, valamint az állami vezetőktől fokozottan megkövetelhető, az adott helyzetben általában elvárható magatartási szabályok megsértése idézte elő.

II.

2006. szeptember 19-22. napja között, valamint 2006. október 23. napján a törvények betartására felelködött rendőrök százai, több különböző helyen, egymástól függetlenül, egyidejűleg, a rendőrségi törvényt már önmagában sértő azonosíthatatlanság mögé bújva soha korábban nem tapasztalt, törvénytelen brutalitással léptek fel a védtelen és békés polgárokkal szemben. A kilőtt szemek, a csonttörések, az emberi méltóságot semmibe vevő megaláztatások több száz áldozata máig viseli azokat a testi és lelki sebeket, amelyek, mint az állam korlátokat nem ismerő, politikai célzatú, diktatórikus fellépésének következményei, a jogállamot is megsebesítették. Tovább súlyosbította a helyzetet, hogy az előzetes letartóztatások indítványozásakor és elrendelésekor első fokon az ügyészi és a bírói szervezet sem volt képes alkotmányos rendeltetésének megfelelni, és a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedésekre az esetek többségében megfelelő szakmai indokok hiányában, a büntetőeljárás alapelveinek semmibe vételével került sor.

III.

Polgárai méltóságán, kiszolgáltatottságán keresztül az államba vetett bizalom és az állam tekintélye is sérült.

A demokratikus jogállam legsúlyosabb sérelme mégis az, hogy a történetekre következmények nélkül kerülhetett sor. Törvényszerűen ássa alá a jogállamba vetett közbizalmat és a közrendet, ha az állami vezetők megbízatásukkal, a rendelkezésükre álló monopolizált erőszakhatalommal következmények nélkül élhetnek vissza, illetve nyilvánvaló mulasztásaik kivizsgálatlanul és megtorlatlanul maradhatnak.

Az új Országgyűlés ezért megkövet minden ártatlan áldozatot, és mint a Magyar Köztársaság legfőbb népképviselői szerve, bocsánatot kér az ország mindazon polgárától, akit akár az állami

vezetői mulasztások, akár a törvénytelen rendőri fellépés folytán alapjogi sérelem ért és a megfelelő erkölcsi és anyagi kártérítés érdekében a következő határozatot hozza:

1. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy haladéktalanul tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy – a 2. pontban meghatározott korlátozásokra is figyelemmel – a Magyar Államkincstár mindazon személyek megalapozott kártérítési igényét kielégítse, akiknek
 - a 2006. augusztus 20-i budapesti tűzijátékkal összefüggésben;
 - a 2006. szeptember 17. napja és 2006. október 25. napja között történt rendőri fellépések következtében, vagy azzal összefüggésben alkotmányos alapjoga, illetve személyhez fűződő joga sérelmet szenvedett.
2. Ezen országgyűlési határozat alapján nem indokolt kártérítésben részesíteni azt a személyt,
 - a.) akinek büntetőjogi felelősségét az 1. pontban meghatározott események során tanúsított magatartása miatt jogerős bírósági ítélet megállapította, vagy
 - b.) akit jogerős bírósági ítélet alapján már kártalanítottak (ez a korlátozás csak arra a jogcímre vonatkozóan áll fenn, amelyre figyelemmel a bíróság a kártérítést megítélte), vagy
 - c.) akinek kártérítési követelését jogerős bírósági ítélet már elutasította (ez a korlátozás csak arra a jogcímre vonatkozóan áll fenn, amelyre figyelemmel a bíróság a kártérítési követelést elutasította), vagy
 - d.) akit perbeli, vagy peren kívüli egyezség alapján már kártalanítottak, és az egyezség részeként a további igényérvényesítésről lemondott (ez a korlátozás csak azon felek között és csak arra a jogcímre vonatkozóan áll fenn, akik között, és amelyre figyelemmel az egyezséget kötötték), vagy
 - e.) akinek a feljelentését elutasították, illetve akinek a feljelentésére indult nyomozás megszüntetésére büncselekmény hiányában került sor (ez a korlátozás csak a feljelentésben foglalt jogsérelemmel kapcsolatos kártérítési igény tekintetében áll fenn).
3. Ez az országgyűlési határozat a közzététele napján lép hatályba.

Indokolás

Magyarországon 2006. őszén a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjogát gyakorló polgárok tömegesen váltak a rendőri fellépés áldozatává. A rendőrség és a rendőrség felett utasítási joggal rendelkező kormány nem tett különbséget a bűncselekményt megvalósító erőszakos demonstrációk és a békés tüntetők között.

A gyülekezési jog a véleménynyilvánítás szabadságából levezethető alkotmányos alapjog, amelynek gyakorlására a gyülekezési törvényben meghatározott kereteken belül mindenki jogosult. Az Alkotmánybíróság több határozatában részletekbe menően kifejtette, hogy a gyülekezési jog biztosításával kapcsolatosan az államot milyen kötelezettségek terhelik. A gyülekezési jog tartalma a tudomásul vett rendezvényre való eljutás és az onnan való eltávozás biztosítását is magában foglalja, amellyel kapcsolatosan az államnak aktív, tevőleges magatartási kötelezettsége áll fenn. Az Alkotmánybíróság 55/2001. (XI. 29.) sz. határozatában egyértelművé teszi, hogy „a gyülekezéshez való alkotmányos alapjog érvényesülése nemcsak az állam illetéktelen beavatkozásával, hanem mások, például adott tüntetést ellenérzéssel szemlélők, ellentüntetők és más rendzavarók ellenében is védelemre szorul. Más szóval az államot pozitív kötelezettségek is terhelik a gyülekezési jog érvényesülésének biztosítása érdekében.” Az Alkotmánybíróság a hivatkozott határozatban utal az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatára, amely szerint „a gyülekezéshez való jog magában foglalja azt a jogot is, hogy az állam biztosítsa: a jogszerűen tartott gyűlést vagy felvonulást mások ne zavarhassák meg”. Az Alkotmánybíróság 64/1991. (XII. 17.) sz. határozata megállapította, hogy az állam kötelessége az alapvető jogok tiszteletben tartására „nem merül ki abban, hogy tartózkodnia kell megsértésüktől, hanem magában foglalja azt is, hogy gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről”. Az Alkotmánybíróság 55/2001. (XI. 29.) sz. határozata szerint „ebből következik, a hatóságnak szükség esetén akár erő alkalmazásával is biztosítania kell a jogszerűen tartott gyűlések lebonyolítását, illetőleg meg kell akadályoznia, hogy azt mások megzavarják”.

A rendőrség fellépése nem indokolható azzal, hogy a tudomásul vett rendezvénnyel egyidejűleg milyen más, be nem jelentett, erőszakos megmozdulásokra került sor. Hanem az, hogy a rendőrség a gyülekezéshez való alkotmányos alapjog biztosítására vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget, sőt a rendőrségi törvény vonatkozó rendelkezését (1994. évi XXXIV. tv. 20. §.) megsértve, azonosító szám nélkül eljáró rendőrök a televízió- és fényképfelvételek tanúsága szerint tömegesen követtek el brutális bűncselekményeket. A rendőrség törvénytelen fellépése, valamint az országos rendőrfőkapitány jogsértő utasításán (16/2006. ORFK-utasítás) alapuló azonosíthatatlanság okszerűvé teszi azt a következtetést, hogy az állampolgárok alkotmányos alapjogait súlyosan sértő, erőszakos bűncselekmények százait megvalósító rendőri akcióra előre megfontolt szándékkal került sor.

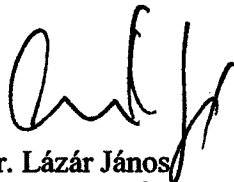
Az Országgyűlés nem kíván alaptalan kártérítési igényeknek eleget tenni. A jelen eljárás csak azokat érinti, akiknek az esetében a rendőrség a jogsértést elismerte, illetve akik az őket ért sérelem miatt feljelentést tettek vagy kártérítés iránt pert indítottak, és a követelés jogalapja (tehát az áldozatot ért sérelem) bizonyított, illetve azok, akik ugyan nem indítottak kártérítési pert, de a sérelmükre a rendőrség által elkövetett bűncselekmény tényét ügyészségi határozat állapította meg. Ezt azért szükséges külön rögzíteni, mert az áldozatok által tett feljelentések döntő többségében az ügyészség az azonosító jel hiánya miatt nem tudott vádat emelni a bűncselekményt elkövető rendőrrel szemben, ezért a büntetőeljárást bizonyítottság hiányában

megszüntette, azonban a megszüntető határozatban rögzítette, hogy a feljelentő sérelmére a beazonosíthatatlan rendőr bűncselekményt követett el.

Ugyanilyen elvi megfontolásból szükséges kártalanítani mindazokat, akiket állami vezetői felelőtlenség, az állam által elmulasztott jogalkotási kötelezettség miatt, közvetve vagy közvetlenül alapjogi sérelem ért.

Összességében az országgyűlési határozatban rögzített eljárással az előterjesztő azt kívánja elősegíteni, hogy az évek óta tartó peres eljárások megegyezéssel befejeződjenek, továbbá a jogalap tekintetében nem vitásan fennálló kártérítési igények kielégítése megtörténjen, így a preambulumban rögzített állami bocsánatkéréssel az áldozatok teljes körű anyagi és erkölcsi kárpótlása megtörténjen.

Budapest, 2010. május 17.

Dr. Lázár János

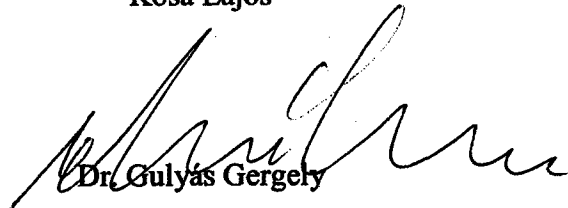
Balog Zoltán

Ékes Ilona

Kósa Lajos

Dr. Gulyás Gergely

Dr. Kovács Zoltán

Fidesz – Magyar Polgári Szövetség

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

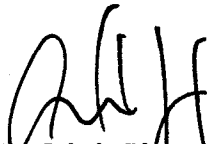
Dr. Schmitt Pál
az Országgyűlés Elnökének

Helyben

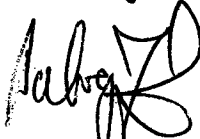
Tisztelt Elnök Úr!

Az Országgyűlés Házsabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat 103. § (1) bekezdése alapján, „az állami vezetői mulasztások, illetve az állam nevében elkövetett jogsértések áldozatait megillető kártérítésekről” szóló H/31. számú országgyűlési határozati javaslat következő, új változatát kívánjuk benyújtani.

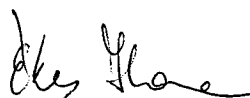
Budapest, 2010. május 17.

Dr. Lázár János

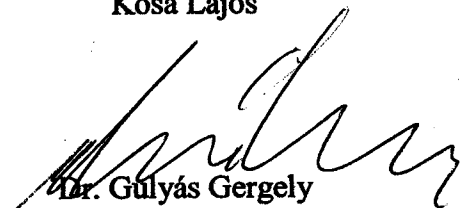
Balog Zoltán

Ékes Ilona

Kósa Lajos

Dr. Gulyás Gergely

Dr. Kovács Zoltán

Fidesz – Magyar Polgári Szövetség